

РЕШЕНИЕ

№ 2912

гр. София, 15.06.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 9 състав,
в публично заседание на 02.06.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Камелия Серафимова

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **9407** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Настоящото административно производство е по реда на чл.203 и сл.АПК, вр. с чл.284 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба на Д. Т. М. – изтърпяващ наказание- лишаване от свобода в Затвор [населено място] срещу ГД“ИН“за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 5000 лева за периода от 14.06.2013 година до 06.04.2015 година,ведно със законната лихва за забава върху сумата,считано от 06.04.2015 година/ когато е преместен в Затвора- [населено място] до окончателното изплащане на сумата,вследствие на режим на водата в Затворническо общежитие“ К.“.

В исковата молба се твърди, че ищецът през посочените периоди е бил пребивавал в ЗО“ К., като през този период е имало режим на водата и е имало по 7 часа в денонощието вода и в резултат на това е бил принуден да се запасява с питейна вода в пластмасови шишета, предназначени за еднократна употреба и съответно да пие от тях, без да има възможност да ги дезинфектира, като такива вещи не са сред разрешените вещи на лишените от свобода, не е имал възможност да поддържа лична хигиена и е правел лошо впечатление на околните, а в горещите дни при липса на вода е било изключително трудно и в резултат на тези условия,той се е чувствал изключително неприятно и е правел лошо впечатление на околните, имал е постоянен дискомфорт, бил е психически натоварен и силно подтиснат, възприемал е

,че срещу него се извършва неправда, нещо нередно и противоречашо с нормалните условия на живот в степен на жестоко, унижително и нечовешко отношение. Липсата на вода не е позволявала да се почиства тоалетната. Искане се да бъде осъден ответникът да заплати посочените суми.

В съдебно заседание, ищецът-Д. Т. М., редовно и своевременно призован, не се явява. Исковата молба се поддържа от адвокат И., редовно упълномощена, която заявява претенция за присъждане на разноски.

Ответникът по иска- Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“ [населено място], редовно и своевременно призован, се представлява от юрисконсулт Д., редовно упълномощена, която оспорва исковата молба по основание и размер по съображения, посочени в писмения отговор, като твърди, че е възможно ищецът да сочи на някаква липса на удобства, но това в никакъв случай не води до унижително и недостойно отношение от страна на администрацията. Претендира заплащането на юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение и моли да бъде редуцирано по реда на чл.78,ал.5 ГПК.

Представителят на СГП-прокурор К. изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Административен съд София-град след като прецени събраните по делото доказателства, ведно с доводите и възраженията на страните, при условията на чл.142, ал.1 АПК,вр. с чл.188 ГПК, прие за установено следното:

От приложените към Затворническото досие на ищеца писмени доказателства е видно , че ищецът Д. Т. М. е постъпил в Затворническо общежитие „ К.“ на дата 13.06.2013 година и разпределен в 4 група, а по негова молба от 07.04.2015 година е върнат в Затвора в [населено място] е настанен в 7 група, като отново е постъпил в общежитието на 18.12.2018 година, като е настанен в 8 група и е преведен в Затвора в [населено място] на 12.03.2019 година .

От Докладна записка от 13.02.2020 година на ИДСВР до Началник на Затвора- [населено място] е видно, че затворническото общежитие“К.“ и има пряк достъп до течаща вода, като е свързан с централен водопровод и във връзка с режима на топлата и студената вода при построяването на общежитието централният водопровод свършва на около 500 метра от него и за целта е построена помпена станция, която подава вода в построен резервоар, намиращ се на северната част зад охраняемата зона, вместимостта на резервоара не позволява подаване на вода през цялата част от денонощието поради ограничения обем и увеличен дебит на потребление от лишените от свобода и за целта е изготвен график за подаване на студената и топлата вода като според графика се пуска студена вода и топла вода общо по 6 часа за деня, а през тъмната част на денонощието водата се спира за да се напълни резервоара до капацитета си и са утвърдени графици, по които се пуска студената и топлата вода.

От показанията на свидетеля- С. Н.- лишен от свобода в Затвора- [населено място] се установява, че през 2016 година Д. М. е настанен 12 група при него и около три години са били заедно, като през 2018 година е преместен в 30“ К.“, като свидетелят е бил в 30“ К.“ от месец август 2015 година до месец ноември 2015 година, като там е имало режим на водата, а ищецът като се е върнал в Затвора- в [населено място] е казал, че тук е рай, в „К. е било просто ад, той е изказвал възмущението си от липса на вода, от елементарни хигиенни изисквания и много пъти е сигнализирил до компетентните органи за режима на водата в Затворническо общежитие „ К.“ но без резултат.

От показанията на свидетеля Т.- лишен от свобода в Затвора- [населено място] се установява, че той познава ищеца от 2016 година ,когато са били в Затвора – [населено място], а ищецът му е споделял за условията в Затворническо общежитие „ К.“- имало режим на водата, имало е доста неуредици , не е имал възможност да поддържа лична хигиена.

По делото е приложено затворническото досие на ищеца.

С оглед на така установената фактическа обстановка, Административен съд София-град намира предявената искова молба за процесуално допустима, подадена от легитимирана страна и при наличие на правен интерес от предявяване. Разгледана по същество, същата се явява неоснователна и недоказана. Съображенията за това са следните:

Съгласно чл.7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.Разпоредбата се съдържа в глава първа на [Конституцията](#), посветена на основните начала за държавно устройство, но същата не е пряк път за защита. Тя прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Такъв закон е Законът за отговорността на държавата и общините за вреди. ЗОДОВ разграничи отговорността на два вида- отговорност за дейност на администрацията и отговорност за дейност на правозащитни органи, като в чл. 1.ал.1 от ЗОДОВ е посочено, че държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. По силата на алинея втора,исковете по ал.1 се разглеждат по реда,установен в [Административнопроцесуалния кодекс](#), като местната подсъдност се определя по [чл. 7, ал. 1-искът](#) за обезщетение се предявява пред съда по мястото на увреждането или по настоящия адрес или седалището на увредения срещу органите по [чл. 1, ал. 1](#) и [чл. 2, ал. 1](#), от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите

В разпоредбата на чл.203 АПК е регламентиран редът за предявяване на искове за обезщетения, а за неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди,причинени на граждани и юридически лица. Съгласно [чл. 4 от ЗОДОВ](#) дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Отговорността е обективна и не е обвързана от наличието или липсата на вина у длъжностното лице, пряк причинител на вредите. Елемент от фактическия състав на отговорността на държавата е установяване незаконосъобразността на акта, действието или бездействието на държавния орган - т. е. ако изобщо не са регламентирани в закона, или ако противоречат на материално правни и процесуални норми. Отговорността не се презумира от закона, затова в тежест на ищеца е да установи наличието на кумулативно изискуемите се предпоставки за отговорността по [чл. 1 от ЗОДОВ](#) - незаконосъобразен акт, отменен по съответен ред, действие или бездействие на административен орган по повод изпълнение на административна дейност, настъпила вреда, причинна връзка между отменения акт, действие или бездействие и вредата. При липсата на който и да било елемент от фактическия състав не може да се реализира отговорността по чл.1 от ЗОДОВ. Съгласно чл.205 от АПК,искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице,представявано от органа,от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинените вреди.

От така очертаната разпоредба е видно, че искът е осъдителен и с него се цели възмездяване на лицето, претърпяло вреди вследствие на незаконосъобразни актове, действия и бездействия. Но отговорността на държаната не е безусловна. За да бъде ангажирана, то следва да бъдат налице визираните в чл.1 от ЗОДОВ предпоставки-незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, вреда от такъв административен акт, причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилите вредоносен резултат. Съгласно ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 3 ОТ 22.04.2005 Г. ПО ТЪЛК. ГР. Д. № 3/2004 Г., ОСГК НА ВКС.Обезщетение за вреди от незаконни административни актове, може да се иска след тяхната отмяна с решение на съда, като унищожаване, а при нищожните - с констатиране на нищожността в самия процес по обезщетяване на вредите. Когато вредите произтичат от фактически действия или бездействия на администрацията, обезщетението за тях може да се иска след признаването им за незаконни, което се установява в производството по обезщетяването - [чл. 1, ал. 2 ЗОДВПГ](#). В първия случай вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт. В случай, че вредите произтичат от нищожен акт - от момента на неговото издаване. При незаконни фактически действия на администрацията този момент е тяхното преустановяване. От така определените моменти на изискуемост, започва да тече погасителната давност и се дължи мораторна лихва.

В конкретната хипотеза, тъй като се перетендират вреди от лошите условия в затвора и вследствие на което пребиваване и лошите условия там, ищецът е претърпял неимуществени вреди, предвид настъпилата законодателна промяна, искът се разглежда по реда на чл.284 и сл. от ЗИНЗС и исковата защита следва да се реализира по реда на Глава 7 от [ЗИНЗС](#). В мотивите към проекта на [Закон за изменение и допълнение на Закона за изпълнение на наказанията](#) и задържането под стража (№ 602-01-55 от 03.10.2016 г., 43-то НС), в които е посочено, че досегашният ред по [чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди](#) за разглеждане на искове на лишени от свобода за вреди, произтичащи от лоши условия на задържане, е обявен за неефективен с решението "Н. и други срещу България". Констатираните недостатъци на досегашната практика са: липсата на яснота относно това кои точно действия и бездействия на административния орган следва да докаже ищецът, за да бъде успешен искът му (параграф 195); твърде формалистичният подход при прилагане на принципа "affirmanti incumbit probatio" (тежестта на доказване е върху твърдящия), който не взема предвид трудностите, с които лишеният от свобода може да се сблъска при доказване на твърденията си (параграф 196); преценка на условията на задържане в светлината на националните правни норми, които уреждат отделни аспекти на условията на задържане, а не в светлината на кумулативния ефект на тези условия върху задържания с оглед на общата забрана за нечовешко и унищожително отношение по чл. 3 от Конвенцията (параграф 197); отказът да се приеме презумпцията, че лошите условия на задържане причиняват неимуществени вреди на задържания, както изисква практиката на ЕСПЧ (параграф 198); прилагане на разпоредбите на погасителната давност по начин, който не отчита продължаващата природа на поставянето в лоши условия (параграф 199).

Именно с приетите промени се цели преодоляване на тези недостатъци чрез въвеждането на специфично съдебно средство за лишени от свобода и задържани под стража за компенсиране на вреди в резултат на нарушение на забраната за изтезание, нечовешко или унижително отношение от страна на специализираните органи по изпълнение на наказанията, регламентирана изрично в новата редакция на [чл. 3 от ЗИНЗС](#). Тази забрана произтича пряко и от чл. 3 от ЕКЗПОСЧ, която по силата на [чл. 5, ал. 4 от Конституцията](#) е част от вътрешното право и има предимство пред националното законодателство.

Разгледани на тази плоскост, предпоставките на специфичния иск за вреди по реда на чл. [284, ал. 1 от ЗИНЗС](#) са - акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС, настъпила, в резултат на нарушението неимуществена вреда в правната сфера на ищеца, която се предполага до доказване на противното по силата на въведената с разпоредбата на [чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС](#), оборима презумпция, че неимуществените вреди се предполагат до доказване на противното.

Искът отново е осъдителен и с него се цели овъзмездяване на лишения от свобода вследствие на претърпени от него неимуществени вреди в резултат на нарушение на чл.3 от ЗИНЗС и отговорността на държавата се ангажира при доказано подлагане на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение /чл. 3, ал. 1/, както при поставянето на лицата в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода"или"задържането под стража",изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ,храна,облекло,отопление,осветление,проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия,бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност /чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС. По силата на [чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС](#), искът по [чл. 284, ал. 1 се разглежда по реда на Глава Е. от Административнопроцесуалния кодекс](#), а, ал. 2 на текста сочи като ответници органите по чл. 284, ал. 1, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. В Определение № 189 от 8.01.2018 г. на ВАС по адм. д. № 10037/2017 г., III о., докладчик председателят В. П. е посочено ,че органите по [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#) са "специализираните органи по изпълнение на наказанията", но нито ЗИНЗС, нито друг закон, нито от мотивите към Законопроекта за приемане на [ЗИД на ЗИНЗС](#) (ДВ, бр. 13/2017 г.), когато е въведено понятието, се дава определение кои са "специализираните" органи по изпълнение на наказанията и каква е отликата в техните правомощия спрямо общите "органи по изпълнение на наказанията".[ЗИНЗС](#) определя единствено кои са органите по изпълнение на наказанията, каквито без претенция за изчерпателност са министърът на правосъдието ([чл. 10](#)), главният директор на ГДИН ([чл. 13, ал. 2](#)), началникът на затвор ([чл. 15](#)), началникът на Областна служба "Изпълнение на наказанията" ([чл. 16а](#)) и началниците на пробационните служби и арести ([чл. 16](#)). Изпълнението на наказанията освен от установените органи се осъществява пряко и от служители в ГДИН и в териториалните й служби. Техните функции и статут е реден в [глава IV от ЗИНЗС](#).Като се отчете, че забраната по [чл. 3 от ЗИНЗС](#) е обща и спазването ѝ е пряко задължение, както за административните органи по изпълнение на наказанията, така и за длъжностите лице (служителите) към местата за лишаване от

свобода, то съдът е приел, че под понятието "специализирани органи" от [част VII на ЗИНЗС](#) следва да се разбира всеки административен орган или длъжностно лице, чийто правомощия, служебни или трудови задължения са свързани пряко с изпълнението на наказанията и постигането на неговите цели, описани в [чл. 2 от ЗИНЗС](#). При така направеното тълкуване на понятието "специализирани органи" следва да се разтълкува и приложението на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), според който "искът (по [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#)) се предявява ... срещу органите по [чл. 284, ал. 1](#), от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите". Буквалното тълкуване на нормата води до извод, че надлежен ответник по иска е конкретният административен орган или длъжностно лице, посочено в иска като причинител на вредите. Това разбиране, изведено при прочита на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), ВАС е определил като неудачно и неефективно законодателно решение, спрямо критериите на [чл. 13 от Конвенцията](#), което само по себе си е насочено именно към създаването на ефективен компенсаторен механизъм спрямо нарушенията по [чл. 3 от Конвенцията](#). Относно неефективността на нормата е достатъчно да се отбележи, че потенциалното осъждане на административен орган или длъжностно лице, би довело до абсолютно сигурна невъзможност за реалното овъзмездяване на причинените вреди на ищците с оглед понасянето на отговорността от физическите лица, изпълняващи съответната длъжност. От друга страна, е налице липса на ясна нормативна уредба за евентуалното пренасяне на отговорността за изплащане на обезщетенията от ответника по иска към Държавата като общо обективно отговорна за причинените вреди, съгласно [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#), което пренасяне да гарантира лесен и бърз достъп на ищеца до привеждането на съдебното решение в изпълнение. Нормата на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), макар и въведена през 2017 г., е аналогична като ползвана законодателна техника спрямо нормата на [чл. 7 от ЗОДОВ](#) (ред. ДВ, бр. 60/1988 г.). От приемането на [чл. 7](#) през 1988 г. до сега, нормата предвижда, че "искът за обезщетение се предявява срещу органите по [чл. 1](#) и [2](#), от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. По въпроса за пасивната процесуална легитимация по искове за обезщетение за вреди по [чл. 1](#) и [чл. 2 от ЗОДОВ](#) е налице значителна и последователна съдебна практика през последните години, като е достатъчно да се посочи, че с точка 6 от [Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г.](#), ОСГК, бе решено, че "Отговорността на държавния орган е специфично проявление на принципа за отговорност на работодателя по [чл. 49 ЗЗД](#) в областта на [ЗОДВПГ](#) (сега ЗОДОВ) и тази отговорност е също гаранционно обезпечителна. По исковете за обезщетяване на вреди, причинени на граждани, пасивно легитимиран е държавният орган, с който длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. Отговорността на държавния орган се обосновава с качеството му на възложител на работата, която се извършва в негов интерес, и с правото му на подбор на съответните длъжностни лица за изпълнение на определени трудови или служебни функции. "С други думи, правилото на [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#) за определяне на ответник по иска по [чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС](#), следва да се тълкува, че искът се предявява срещу юридическото лице, с което длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите или чиято дейност се възлага или обезпечава от името и за сметка на юридическото лице и така тълкуван [чл. 285, ал. 2 от ЗИНЗС](#), макар като по нов и специален закон спрямо общите процесуални правила, уредени в [глава XI на АПК](#) "Производства за обезщетения", напълно съвпада със смисъла на [чл. 205 от АПК](#), според който искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени

вредите. Последните, според правилото на [чл. 205 АПК](#) са юридическите лица, представлявани от органа (в случая от специализираните органи по изпълнение на наказанията), от чиито незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите..

В настоящия случай на първо място, искът е насочен срещу надлежен ответник- Главна Дирекция“ Изпълнение на наказанията“, която е юридическо лице и надлежен пасивно легитимиран ответник по иска. Това е така, защото съгласно чл.12 от ЗИНЗС, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на наказанията". Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е юридическо лице към министъра на правосъдието със седалище С. и е на бюджетна издръжка. Затворите, поправителните домове и областните служби"Изпълнение на наказанията" са териториални служби на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията"/ чл.12, ал.23 от ЗИНЗС. По силата на чл.16 от ЗИНЗС, Областните служби "Изпълнение на наказанията" обединяват, ръководят и контролират дейността на пробационните служби и арестите.

Нещо повече дори, съгласно чл.8 от ППЗИНС прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция"Изпълнение на наказанията", а съгласно чл.7, ал.1 ,б. „а“ от ППЗИНС, Главна дирекция“ Изпълнение на наказанията“осъществява методическо ръководство и контрол по изпълнението на наказанията, наложени с влезли в сила съдебни актове, спазването на правата и задълженията на лишените от свобода; взаимодействието с органите на съдебната власт за привеждане в изпълнение на мярката за неотклонение задържане под стража, законосъобразността при прилагане на дисциплинарни мерки спрямо лишените от свобода, разпределението на времето на лишените от свобода, състоянието на жилищно-битовата база; настаняването и разпределението на новопостъпилите, работата на комисиите по [чл. 73 ЗИНЗС](#); освобождаването от местата за лишаване от свобода.

На следващо място, пасивно легитимирани по тези искове са съответните държавни органи- юридически лица, а не техните териториални поделения или обособени структури без правосубектност, тъй като по исковете за обезщетяване на вреди, причинени на граждани, пасивно легитимиран е държавният орган, с който длъжностното лице, причинител на вредата, е в трудови или служебни правоотношения. ЗИНЗС е влязъл в сила на 01.06.2009 година и към момента ,когато се твърди , че са настъпили вредите-от 14.06.2013 година до 06.04.2015 година, Главна дирекция “Изпълнение на наказанията“ е осъществявала общото ръководство върху местата за лишаване от свобода. В този смисъл, настоящият съдебен състав намира, че не е налице промяна в органа, който е осъществявал ръководство върху местата за лишаване от свобода , която да обуслови или недопустимост на иска поради липсата на ненадлежен ответник или промяна в компетентността на органа, който осъществява ръководството и контрола върху местата за лишаване от свобода. Отговорността на държавния орган се обосновава с качеството му на възложител на работата, която се извършва в негов интерес, и с правото му на подбор на съответните длъжностни лица за изпълнение на определени трудови или служебни функции.

От приложените от страна на ищеца писмени доказателства и най- вече от уточненията на исковата молба е видно, че той претендира заплащане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие на лошите условия в

Затворническо общежитие“ К.“, тъй като е имало режим на питейната вода, хигиенните условия са били силно занижени, тъй като е имало режим на питейната вода и на водата изобщо, което е направило невъзможно поддържането на каквато и да било лична хигиена и вследствие на това е миришел неприятно, правел е лошо впечатление на околните, чувствал се е в постоянен дискомфорт бил е силно подтиснат.

В съответствие с чл. 40, ал.1 от ЗИНЗС, наказанието лишаване от свобода се изпълнява чрез настаняване на осъдените в определени места за лишаване от свобода и подлагането им на поправително въздействие, а последното се осъществява чрез осигуряване на условия за поддържане на физическото и психическото здраве и за уважаване на човешкото достойнство на осъдените, реализиране на включените в съдържанието на наказанието ограничения, ограничаване на отрицателните последици от действието на присъдата и вредното влияние на средата на осъдените, осигуряване на условия за упражняване правата на осъдените, организиране на трудови, възпитателни, образователни, спортни и други дейности. От своя страна, места за изпълнение на наказанието лишаване от свобода са затворите. В затворите, поправителните домове и затворническите общежития се настаняват осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда, включително и доведените в изпълнение на разпореждане на прокурор по [чл. 340, ал. 5](#) и [чл. 354, ал. 7 от Наказателно-процесуалния кодекс](#). В съответствие с нормата на чл.43, ал.2 от ЗИНЗС, всяко място за лишаване от свобода трябва да разполага с необходимите жилищни, битови и други помещения за осъществяване на поправително въздействие, а арестите - за поддържане на физическото и психическото здраве и уважаване човешкото достойнство на задържаните лица. Минималната жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода не може да е по-малка от 4 кв. м. Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" поддържа актуална база данни за капацитета на местата за лишаване от свобода, а количеството дневна светлина, степента на изкуственото осветление, отопление и проветряване, достъпът до санитарни възли и течаща вода, както и минимумът обзавеждане на спалните помещения се определят с Правилника за прилагане на закона. В чл. 246, ал.1 от ЗИНЗС, при разпределението обвиняемите и подсъдимите се настаняват отделно-мъжете от жените, непълнолетните от пълнолетните, лицата, които не са български граждани, от останалите. Обвиняемите и подсъдимите по едно и също дело не подлежат на задължително изолирано настаняване, освен ако има изрично мотивирано разпореждане на съответния прокурор или съд. В затворите обвиняемите и подсъдимите се настаняват в спални помещения отделно от осъдените, а обвиняемите и подсъдимите могат да бъдат премествани от един затвор в друг и от един арест в друг извън случаите по [чл. 241, ал. 4](#) само по разпореждане на наблюдаващия прокурор или по разпореждане на съответния съд само за извършването на действия по разследване и други процесуални действия. В чл.21 от ППЗИНЗС (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2017 г.) е посочено, че спалните помещения се обзавеждат с отделни легла за настанените лица, снабдени със спални принадлежности, шкафчета за лични вещи, маса, столове, осветителни и отоплителни тела, като се осигуряват условия за пряк достъп на дневна светлина и възможност за проветряване, а лишените от свобода са длъжни да спазват реда и хигиената в спалните помещения. За всяко спално помещение съответният инспектор по социални дейности и възпитателна работа определя отговорник, който изготвя месечен график за дежурства и следи за поддържането на реда и хигиената, съгласно алинея четвърта на същия текст-) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2017 г.), във всяка затворническа група се обособяват спални помещения за настаняване на непущачи. От своя страна, в чл.25 от ППЗИНЗС е посочено, че основанията за

настаняване в местата за лишаване от свобода са- приведени в изпълнение по съответния ред съдебни актове с наложено наказание лишаване от свобода или за вземане на мярка за неотклонение задържане под стража по реда на [Наказателно-процесуалния кодекс](#). Същите се съпровождат с информация за датата и обстоятелствата при задържането на лицето, както и със справка за съдимост.

От събраните доказателства, неоспорени от страните е видно, че ищецът е пребивавал в ЗО“К.“от 14.06.2013 година до 06.04.2015 година, когато е преведен в Затвора в [населено място]. Не се доказва обаче че килията, в която е бил настанен е имало лоша хигиена, липса на течаща вода в килията, вследствие на което ищецът да е бил в невъзможност да поддържа лична хигиена. В нормата на [чл. 3 от ЗИНЗС](#) е регламентирано, че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отнасяне, като в ал. 2 в три точки са посочени съставите на изтезания, жестоко или нечовешко отношение. Тази забрана е във връзка със забраната за мъчение или нечовешко отнасяне, установена в [чл. 29, ал. 1 от Конституцията](#), както и със забраната за изтезания, установена в чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ). Следва да бъде посочено, че нееднократно ЕСПЧ е посочвал в решенията си, че в общия случай присъдите и тяхното изпълнение не попадат в хипотезите на чл. 3 от Конвенцията, стига неудобствата и страданията, с които те обикновено са съпроводени да не надминават необходимото за изпълнението им. В решенията си ЕСПЧ подчертава, че приложението на чл. 3 от Конвенцията изисква засягането да води до унижение, което надминава това, което обикновено съпътства наказанието лишаване от свобода. (т. 111 от решението по делото Н. срещу България; т. 134 от решение по делото М. срещу България; т. 45 от решението по делото Т. Т. срещу България).

В конкретния случай, от събраните по делото доказателства-както гласни, така и писмени, не може да се установи, че условията в Затворническото общежитие“ К.“ са неблагоприятни и че освен пряко водещи до унижително и недостойно отношение към него, са довели и до заплахата за неговото здраве поради липса на осъществени елементарни хигиенни стандарти, нито се доказва, че тези условия са в разрез с всякакви нормални етични стандарти и човешко отнасяне. Не се доказва незаконосъобразно бездействие от страна на служителите на ответника. Вярно е, че органите, на които е възложено да осъществяват ръководство и контрол върху дейността по изтърпяване на наложено с присъда наказание или при изпълнение на мярка за неотклонение - задържане под стража са длъжни да осигуряват на осъдените лица и на задържаните под стража такива условия, които да не създават предпоставки за увреждане на физическото и психическото им здраве, нито на човешкото им достойнство, но не се доказва нарушение на разпоредбите на чл. 3 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи и [чл. 29, ал. 1 от Конституцията на Република България](#), според която никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, нечовечно или унижаващо отношение. Конвенцията е ратифицирана от Република България и на основание [чл. 5, ал. 4 от Конституцията](#) има пряко действие и съставлява част от вътрешното право. Спазването на принципите на [чл. 3 КЗПЧОС](#) в исковия период представлява задължение, пряко произтичащо от закон. Във връзка с режима на топлата и студента вода при построяването на общежитието централният водопровод свършва на около 500 метра от него и за целта е построена помпена станция, като подава вода в построен резервоар, намиращ се в северната част зад охраняемата зона. Вместимостта на резервоара не позволява подаване на вода през цялата част от денонощието поради ограничения обем и увеличен дебит на потребление от лишените от свобода и за целта е изготвен график за подаване на топлата и

студената вода и през тъмната част на денонощието водата се спира, за да се напълни резервоара до капацитета си. Недоказани и останаха и твърденията на ищеца, че в спалните помещения хигиената е била изключително лоша, вследствие на което той не е могъл да осъществява лична хигиена. Напротив от доказателствата по делото е видно, че в спалните помещения е осигурявана топла и студена вода и то по график, като на лишените от свобода е осигурявана както топла, така и студена вода и то в часови пояс, която се отнася до всички лишени от свобода и по график/ по групи/. Съгласно разпоредбите на чл.21, ал.2 и чл.22, ал.2 от ППЗИНС лишените от свобода са длъжни да подържат и почистват сами спалните помещения по график, утвърдени от ИСДВР, като на лишените от свобода в периода в, който е бил настанен в ЗО“К.“са осигурявани и препарати за почистване и хигиенизиране на помещенията. Нещо повече дори, администрацията на Затворническо общежитие“ К.“ във връзка със зачестилите сигнали на лишените от свобода домакинът на Затворническо общежитие“К.“ още през 2016 година е депозирал Докладна записка до Началник на затвора – [населено място] да бъдат направени проучвания за реновирането на съществуващия водопровод, който да осигури нормалното водозахранване съгласно Европейските норми и изисквания, като наред с това е направено и предложение да бъде изграден нов резервоар, а при липса на вода, се осигурява водоноска на територията на затворническото общежитие, като лишените от свобода имат достъп до нея по график. Ответникът по иска не оспорва факта, че в Затворническото общежитие е имало и има режим на топлата и студената вода, а и това се установява не само от приложените писмени доказателства, но и от показанията на свидетеля Н., който също е бил настанен в Затворническо общежитие „ К.“, който сочи, че като е пребивавал там е имало режим на водата, в тоалетната е имало туби и шишета за пълнене на вода, а топлата и студената вода е била по график за всички. По време на престоя на ищеца в Затворническо общежитие“ К.“, не се установи наличие на неизпълнение на вменено от закона задължение на ответника, което да ангажира отговорността му, респективно на това не се установи настъпили за ищеца вреди. В тази връзка, по делото липсват доказателства изобщо в Затворническо общежитие„ К.“ да не е имало достъп до течаща вода- както топла, така и студена, а напротив имало е такава, като ползването се е осъществявало по график по групи лишени от свобода предвид ниския капацитет на резервоара, който захранва общежитието. Наред с това, от доказателствата по делото е видно, в това число от показанията на свидетеля Н., че в килиите е имало санитарен възел, а лишените от свобода са имали запас от вода и когато е имало режим на водата, те не са оставяли без вода, а са имали запаси от такива в съдове/ шишета и туби за вода, а в случай на спиране на водата им е осигурявана водоноска, като отново по график лишените от свобода са имали достъп до нея. С оглед на това, съдебният състав намира, че липсват доказателства, установяващи по категоричен начин реално причинени неимуществени вреди на ищеца от режима на водата в Затворническо общежитие“ К.“ през посочения в исковата молба период. Изложените в исковата молба негативни изживявания не кореспондират с доказателствата по делото, а същите се явяват плод на субективните изживявания на ищеца и на неговите очаквания. Вредите, които ищецът заявява да се изразяват в това, че в резултат на създадените условия е бил подложен на дискомфорт, психологическо натоварване, жестоко, нечовешко и унижително отношение и множество други негативни преживявания настоящият състав намира, че за установяването на такива няма ангажирани доказателства, респективно такива не следва да бъдат репарирани. Нещо повече дори, след като ищецът е бил запознат с условията в Затворническо общежитие„ К.“ защо на дата 18.12.2018 година по негова молба отново е преведен в Затворническо

общезитие“К.“- след като е бил запознат с условията там и най- вече с режима на водата.

От всичко изложено дотук, настоящият съдебен инстанция намира, че не се доказва по никакъв начин незаконосъобразни бездействия на администрацията на ЗО “К.“, които да са довели до преживяване на болки и страдания у ищеца и които болки и страдания следва да бъдат репарирани. Не се доказва, че вследствие на режима на водата в ЗО“К.“ищецът да е изпитвал дискомфорт, невъзможност да осъществява лична хигиена, да прави лошо впечатление на околните поради невъзможността да осъществява такава. Не се доказва, че престоят му ЗО“К.“е причинил страдание и унижение на достойнството и то поради режим на водата. Следва да бъде посочено, че съгласно чл. 5 Всеобщата декларация за правата на човека “Никой не трябва да бъде подлаган на изтезания или на жестоко, нечовешко унижително третиране.

В приетата от ОС на ООН през 1975 година Декларация за защита на всички лица от подлагане на изтезания или други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, както в приетата през 1984 година Конвенция против изтезанията и други форми на жестоко нечовешко или унижително отнасяне или наказание, се приема, че терминът “изтезание” означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, за да се получат от него сведения или признания, за да бъде наказано за действие, което то или трето лице е извършило или в извършването на което е заподозряно, или, за да бъдат сплашвани или принуждавани, когато такава болка или страдание се причиняват от длъжностно лице или е тяхно подстрекателство или явно, или мълчаливо съгласие. Независимо, че няма все още общоприето определение на понятието “жестоко, нечовешко или унижително отношение”, съгласно чл. 1, ал. 2 на Декларацията от 1975 г. “Изтезание представлява усложнена умишлена форма на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание”. На практика за елементи на това отношение се приемат следните форми на физическо отнасяне: незаконосъобразни разпити, придружени с физическо насилие; кастрирането; осакатяване на женските полови органи; задържане в килии без осветление; недостатъчно храна или насилствено хранене; подлагане на биомедицински експерименти или даването на наркотици на задържани и затворници и др. В приетите под егидата на ООН през 1993 година Виенска декларация и програма за действие се приема, че изтезанията, чиито последици са унищожаването на човешкото достойнство и разрушаване на възможностите на жертвите да продължат живота и дейността си, са едно от най-отвратителните нарушения на правата на човека. Съгласно Конвенцията против изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне, приета от Общото събрание на ООН на 10 декември 1984 год. и ратифицирана у нас с Указ 3384 на Държавния съвет на НРБ на 9 октомври 1986 година,

терминът изтезание означава всяко действие, с което умишлено се причинява болка на дадено лице, за да се получат от него или от трето лице сведения или признания, да бъде то наказано за действие, което то или трето лице е извършило, или в извършването на което е заподозряно, или да бъде то или трето лице сплашвано или принуждавано, или по каквато и да е причина, основаваща се на каквато и да е дискриминация, когато такава болка или страдание се причиняват от длъжностно лице или от друго официално действащо лице, или по негово подстрекателство, или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които се причиняват единствено от законни санкции и които са присъщи за тези санкции или настъпват случайно от тях. Друго разпространено определение е прието в Т. декларация на Световната Медицинска Асоциация от 1975 год. Според нея изтезанието е съзнателно, систематично или без определена последователност

причиняване на физическо или душевно страдание, от едно или повече лица, действащи самостоятелно или по заповед на овластено лице, целящо да принуди друго лице да съобщи информация, да направи признание или с някаква друга цел. „Други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание“ означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка на дадено лице, когато такава болка или страдание се причинява от длъжностно лице или друго официално действащо лице или по негово подстрекателство, или с негово явно или мълчаливо съгласие. В това определение не се включват болката и страданието, които произтичат единствено от законни санкции и които са присъщи на тези санкции или настъпват случайно при тях. Основно задължение на упражняващия ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода държавен орган е да следи и да предотвратява всяко унижаване на човешкото достойнство на лицата, чиято лична свобода е ограничена с наложеното им наказание. Не се доказва ищецът да е поставен в неблагоприятни условия по смисъла на [чл. 3 от ЗИНЗС](#), което само по себе си да представлява третиране способно да породи у него емоционално и морално страдание, стрес и безпокойство, каквито той твърди. Не се доказва и нарушение на нормата на чл.3 от ЗИНЗС сочеща, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. По аргумент от нормата на чл.3,ал.2 от ЗИНЗС,за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

С оглед на всичко изложено дотук, настоящият съдебен състав намира, че не са налице елементи от фактическия състав на чл.284 от ЗИНЗС- бездействие на длъжностните лица на ответника по иска да осигурят непрекъснат достъп до течаща вода и нормални условия за пребиваване в Затворническото общежитие „К.“ през периода от 14.06.2013 година до 06.04.2015 година, вследствие на това бездействие за ищеца да е настъпила вреда- неимуществена, която да е пряка и непосредствена последица от това бездействие, и която вреда следва да бъде репарирана. Вредата не е пряка и непосредствена последица от бездействието на длъжностни лица на ответника и не се намира в причинна връзка с него. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат/. Не се доказва и наличие на причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и твърдените вреди. Незаконосъобразно действие, респективно незаконосъобразно бездействие на административен орган или длъжностно лице при или по повод административна дейност могат да бъдат само – фактическо/ материално действие/ ,което се предприема без правно основание- нормативен или административен акт, бездействие, изразяващо се в неизвършване на фактическо действие, което органът или длъжностното лице са задължени да извършат по силата на закона, бездействие на административен орган или длъжностно лице по негово задължение, произтичащо пряко от нормативен акт. Незаконосъобразно е всяко бездействие, представляващо неизвършване на фактически действия в противоречие с предписано от императивна норма

задължение и бездействието е основание за отговорност, когато се изразява в неизпълнение на административни правомощия, възложени по силата на служебно или трудово правоотношение в държавна или общинска администрация. Преценката за наличието на бездействие следва да бъде направена след анализ на нормативно установеното задължение или възможност за действие. Задълженията като дължими фактически действия на конкретния административен орган следва да не са абстрактни, а конкретно регламентирани в Конституцията, в законите и подзаконовите нормативни актове, за да е възможно да са отграничени, когато тяхното неизпълнение влече последиците на отговорността по чл.1 от ЗОДОВ/ респективно по чл.284 от ЗИНЗС/. Незаконосъобразното действие по смисъла на чл.1 от ЗОДОВ не може да бъде юридическо или правно действие, защото юридическото действие трябва предварително да бъде отменено като административен акт, **за да е допустимо сезирането на съда с посоченото основание чл.1 от ЗОДОВ и чл.284 от ЗИНЗС.**

По иска за заплащане на законната лихва от датата на преустановяване на незаконосъобразното бездействие- 06.04.2015 година до окончателното изплащане на сумата.

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва съдбата на главното вземане, и предвид неоснователност на исковата претенция за заплащане на обезщетение то и искът за заплащане на законната лихва е неоснователен.

Неоснователно е възражението на ответника по иска за изтекла погасителна давност по чл.111 от ЗЗД- тригодишна давност, защото кратката тригодишна давност касае вреди ,произлезли от неизпълнение на договор, а вредите,които претендира ищецът са от непозволено увреждане. Престоят на ищеца в ЗО“ К.“е приключил на 06.04.2015 година. Това е крайният момент от периода, за който се претендират вредите, както и моментът, в който сочените незаконосъобразни действия и бездействия на затворническата администрация при ЗО“ К.“ несъмнено са преустановени. Прилагайки на основание § 1 от ЗР на ЗОДОВ уредената в чл. 111 от Закона за задълженията и договорите петгодишна обща погасителна давност, следва, че от момента, в който вземането е станало изискуемо /чл. 114, ал. 1 ЗЗД/, а именно от момента на преустановяване на незаконосъобразните действия и бездействия на администрацията /съгласно Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005г. на ВКС по т.д. № 3/2004г., т. 4/ - 06.04.2015 година до датата на първоначалното предявяване на иска – 14.08.2019 година е видно,че искът не е погасен по давност. Общата петгодишна погасителна давност не е изтекла, при което възражението за изтекла погасителна давност е неоснователно.

С оглед изхода на спора, претенцията на ищеца за заплащане на разноски е неоснователна и не подлежи на уважаване. По тази причина, съдът не обсъжда направеното възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на адвокат И. депозирано в последното съдебно заседание от процесуалния представител на ответника по иска- юриконсулт Д..

Следва да бъде посочено, че крайният момент, в който може да бъде заявено присъждането на разноски е устните състезания- аргумент от разпоредбата на чл.80, ал.1 от ГПК, приложим по силата на препращащата норма на чл.144 АПК-/Страната, която е поискала присъждане на разноски, представя на съда списък

на разносните най-късно до приключване на последното заседание в съответната инстанция. В противен случай тя няма право да иска изменение на решението в частта му за разносните. Денят на устните състезания е крайният момент, в който страната може да поиска присъждане на разноси, а не в по-късен момент. Съдебните разноси са разходите на страните, произтичащи от участието им в административното производство. Всяка от страните по делото е отговорна за направените разноси. Отговорността за разноси по принцип е обективна/ безвиновна/, защото загубила спора страна отговаря за разноси, дори ако е положила най-голямо старание да води процеса добросъвестно. Съгласно разпоредбата на чл.81 от ГПК, по присъждането на разноси, съдът се произнася във всеки акт, с който приключва разглеждането на делото в съответната инстанция. Отговорността за разносните е гражданско облигационно отношение, то произтича от процесуалния закон и е уредено от него. Задължението за разноси произтича от неоснователно предизвикания правен спор и тежестта за тях е за страната, която неоснователно е предизвикала същия. От своя страна, по правило ищецът и ответникът имат право да претендират разносните, които са направили в процеса. Отговорността да бъдат понесени направените разноси е обвързано преди всичко с изхода на съдебния спор за съответната страна в процеса. Отговорността за разносните почива на установеното в чл.3 от ГПК изискване за добросъвестно упражняване на процесуални права и следва да бъде възприемано като отговорност за вреди от неоснователни процесуални действия. Отговорността за разноси е определена от допълнителни изисквания- съдът да бъде изрично сезиран с искане в тази насока, искането да бъде подкрепено с доказателства за действително направени разноси и трето да бъде предявен списък с разносните/ като по отношение на последния, ВАС е на различно становище от страна на ВКС и непредставянето на списък с разносните, не води до неприсъждане на такива в полза на страната, която има право на разноси.

В съответствие с разпоредбата на чл 286,ал.2 от ЗИНЗС, когато искът се отхвърли изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разносните по производството. Разносните се заплащат от ищеца и при оттегляне на иска изцяло или при отказ от иска изцяло обстоятелството, че искът е отхвърлен изцяло. По силата на алинея трета на чл.286 от ЗИНЗС, когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разносните по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат, когато е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Тъй като нормата на чл.286 от ЗИНЗС е специална и в нея не съществува празнота, както и с оглед практиката на ЕСПЧ, настоящият съдебен състав намира, че претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователна и не подлежи на уважаване

Воден от горното и на основание чл.203 АПК, вр.с чл.284 и сл. от ЗИНЗС, Административен съд С.-град

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ ИСКА НА Д. Т. М. – изтърпяващ наказание- лишаване от свобода в Затвор [населено място] срещу ГД“ИН“за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 5000 лева за периода от 14.06.2013 година до 06.04.2015 година, ведно със законната лихва за забава върху сумата, считано от 06.04.2015 година/ когато е преместен в Затвора- [населено място] до окончателното изплащане на сумата, вследствие на режим на водата в Затворническо общежитие“К.“.

ОТХВЪРЛЯ ИСКАНЕТО НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ“ИЗПЪЛНЕНИЕ НА

**НАКАЗАНИЯТА“ГР.С. ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ЮРИСКОНСУЛТСКО
ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ.**

**НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.138,АЛ.1 АПК ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕТО ДА
СЕ ИЗПРАТИ НА СТРАНИТЕ.**

**Решението подлежи на касационно обжалване пред ТРИЧЛЕНЕН СЪСТАВ
НА АСГГ в 14 дневен срок от получаване на препис от същото,съгласно
разпоредбата на чл.285,ал.2 от ЗИНЗС.**

СЪДИЯ: